

Какъ превоздамы дробеніята въ по-малкы прѣдѣлы.

Цѣната на едно дробеніе не се измѣнява, както кога умножимъ, тъй и кога раздѣлимъ и двата му прѣдѣла съ сѣщото число; на пр. $\frac{8}{12} = \frac{2}{3}$ защото и двата му прѣдѣла са раздѣлихъ съ 4, така и $\frac{15}{25} : 5 = \frac{3}{5}$

За това, да преведемъ дробеніята въ най малкы прѣдѣлы, раздѣлямы двата нѣмъ прѣдѣла съ съ сѣщото число; на пр. $\frac{24}{56} = \frac{12}{28} = \frac{6}{14} = \frac{3}{7}$.

А за да намѣримъ най голѣмото число, което точно може да раздѣли и двата прѣдѣла на дробеніето, раздѣлямы именователя съ числителя, числителя съ първия остатѣкъ, първия остатѣкъ съ втория, втория съ третия и т. н. т. додѣ намѣримъ едно число, което точно раздѣля онова, що е прѣдъ него; и то е числото, което търсимъ, и са именува *най голѣмъ общъ дѣлителъ*.

Да преведемъ въ най малкы прѣдѣлы дробеніето

$$\frac{276}{360} = \frac{1}{30} \quad \begin{array}{r} 1 \quad 3 \quad 3 \quad 2 \\ 360 \overline{) 276 \mid 84 \mid 24 \mid 12 \mid} \\ \underline{24} \quad \underline{12} \quad \underline{0} \end{array}$$

раздѣлямы 360 съ 276 и имамы коликость 1 и остатѣкъ, 84, раздѣлямы 276 съ 84 и имамы коликость 3 и остатѣкъ 24, така и 84 съ 24 дава коликость 3 и остатѣкъ 12, и най послѣ 12-тъ са обематъ въ 24-тъхъ точно 2 жти. И тъй 12 е най голѣмыйтъ общъ дѣлителъ на числителя и именователя, и съ него като раздѣлимъ и двата прѣдѣла на $\frac{276}{360}$ имамы $\frac{23}{30}$.

А ако достигнемъ да имамы остатѣкъ единицѣтъ, тогава дробеніето е неприводимо, и прѣдѣлитъ му сѣ първи по между си, такава е на пр. $\frac{49}{81}$.